

TEMEIURI BIBLICE NOUTESTAMENTARE CU
PRIVIRE LA OFICIAREA SFINTELOR TAINE
ȘI IERURGII BISERICEȘTI
VOL. V
- TAINA HIROTONIEI (V) –

Protopop dr. Ioan Bude

NEW-TESTAMENT BIBLICAL GROUNDS CONCERNING THE
OFFICIATION OF THE HOLY CHURCH SACRAMENTS AND BLESSINGS

Abstract: Addressing mostly priests and Religion teachers, but also any believer, the entire publicistic series that we commence at this point desires, in a straightforward, plain and clear manner (without proposing thematic biblical theology approaches, but by means of a rigorous selection of minimally commented texts), to bring forth again *The Truth* of the Holy Sacraments before the readers, whoever they might be or – why not? – lead the readers before *The Truth*, That „is the same for yesterday, today and forever” (*Jews 13, 8*): The Lord and Our Saviour, Jesus Christ, present, alive and active in all undertakings of His Church

Keywords: holy sacraments, blessings, biblical theology, Church

PARTEA A V- A
CUGETĂRI PATRISTICE DESPRE PREOT ȘI PREOȚIE
CAPITOLUL I

SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR DESPRE PREOT ȘI MISIUNEA
PREOȚEASCĂ ¹⁰⁸

1. „Ce fel de om trebuie să fie cel ce se roagă pentru toată lumea, care se roagă să-L facă pe Dumnezeu îndurător față de păcatele tuturor, nu numai ale celor vii, dar și ale celor morți? Socot că nu-i de ajuns pentru o rugăciune atât de puternică nici îndrăznirea lui Moise și a lui Ilie la un loc. Ca și cum i s-ar fi încredințat întreaga lume, ca și cum ar fi tatăl tuturor oamenilor, așa se

apropie preotul de Dumnezeu, rugându-se și cerând atât în rugăciunile din casă, cât și în cele din biserică, să se stingă războaiele de pretutindeni, să înceteze tulburările, să fie pace, un an îmbelșugat și izbăvire grabnică de toate necazurile ce supără pe fiecare. Preotul trebuie să se deosebească atât de mult, în toate și de toți cei pentru care se roagă, pe cât se deosebește un bun conducător de supușii săi (*Tratatul despre preoție*, cartea a VI-a, cap. 4, în vol. *Despre preoție*, p. 137-138).

2. „Dacă nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în Împărăția lui Dumnezeu” (*Ioan 3, 5*). Deci, dacă pierzi viața veșnică pentru că nu ești botezat și pentru că nu mănânci Trupul Domnului și nu bei Sângele Lui (cf. *Ioan 6, 54*), iar dacă aceasta nu se săvârșește altfel decât numai prin acele mâini sfințite ale preoților, atunci cum vei putea – fără preoți – să scapi de focul gheenei, sau să dobândești cununile mântuirii ?

Preoții sunt aceia cărora li s-a încredințat zămislirea noastră cea duhovnicească; ei sunt aceia cărora li s-a dat să se nască prin Botez. Prin preoți ne îmbrăcăm în Hristos (*Galateni 3, 27*); prin preoți suntem îngropați împreună cu Fiul lui Dumnezeu (*Romani 6, 4; Coloseni 2, 12*); prin preoți ajungem mădulare ale fericitului Trup al lui Hristos (*Coloseni 3, 15*). Prin urmare, e drept ca preoții să fie pentru noi chiar mai autoritari decât marii demnitari și decât împărații, dar și mai cinstiți și mai iubiți decât chiar părinții trupești. Părinții ne-au născut din sânge și din voința trupului (cf. *Ioan 1, 13*); preoții, însă, sunt pricinuitoarii nașterii noastre în Dumnezeu, ai acelei fericite nașteri din nou, ai libertății celei adevărate și ai înfierii după har.” (*Tratatul despre preoție*, Cartea a III-a, Cap. 6, în vol. *Despre preoție*, p. 66).

3. „Dumnezeu a dat preoților o putere mai mare decât părinților noștri trupești, nu numai când ne pedepsesc, ci și când ne fac bine. Deosebirea dintre unii și alții este tot atât de mare, pe cât de mare este deosebirea între viața de acum și viața viitoare. Părinții noștri ne nasc pentru viața de acum; preoții pentru viața viitoare; primii nu ne pot apăra nici de moartea aceasta trupească și nici nu pot îndepărta bolile ce vin peste noi; ceilalți, de multe ori, au mântuit chiar suflete bolnave și pe cale de a pieri, pentru că unora le-au făcut mai ușoară pedeapsa, iar pe altele, încă de la început nu le-au lăsat să cadă în păcate, nu numai cu ajutorul învățăturilor și al sfaturilor, ci și cu ajutorul rugăciunilor.

Preoții au puterea de a ne ierta păcatele nu numai când ne nasc din nou prin Sfântul Botez, ci și după ce ne-au botezat: „Este cineva bolnav între voi ? – spune Scriptura – să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn întru numele Domnului; și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și-l va ridica pe el Domnul și, de va fi făcut păcate i se vor ierta lui” (*Iacov 5, 14-15*). În afară de aceasta, părinții (trupești) nu pot fi de vreun folos copiilor nici dacă aceștia greșesc față de vreunul din mai-marii și puternicii pământului; preoții, însă, au potolit de multe ori însăși „mânia lui Dumnezeu,

nu numai a unor dregători sau împărați” (*Tratatul despre preoție*, Cartea a VI-a, Cap. 4, în vol. *Despre preoție*, p. 137-138).

4. „Preoția întrece în măreție, în putere, în sublimitate tot ceea ce pot să dea cerul și pământul mai strălucit.” (Din vol. *Bogățiile oratorice*, p. 203).

5. „Închipuiește-ți că-l vezi pe Ilie, proorocul cu jertfa lui și că nenumărat popor stă împrejurul lui; jertfa este așezată pe pietre și toți ceilalți stau liniștiți, în tăcere adâncă, numai Proorocul Ilie se roagă; apoi, dintr-odată, vezi că se pogoară din cer, peste jertfă, o flacără mistuitoare (cf. *III Regi 18, 18-36*) O uimitoare minune ! ...Dar, mută-te acum cu mintea, de la cele săvârșite de Ilie, la cele ce se săvârșesc de preot pe Sfânta Masă. Vei vedea nu numai fapte minunate, ci și fapte ce depășesc orice uimire. Preotul stă în fața Sfintei Mese; dar el nu pogoară doar un foc din cer, ci pe Însuși Duhul Sfânt-Dumnezeu! Se roagă vreme îndelungată, nu ca să se pogoare o flacără de sus, pentru a mistui cele puse înainte, ci să se pogoare însuși Harul dumnezeiesc peste Sfânta și Marea Jertfă Euharistică, spre a a prinde apoi cu ea și cu focul ei, sufletele tuturor credincioșilor și a le face mai strălucitoare decât argintul și aurul înroșit în foc.

Deci, cine ar putea disprețui această preaînfricoșătoare slujbă ? Numai un nebun sau un ieșit din minți ! Oare nu știți că sufletul omenesc n-ar putea suporta focul acela al Jertfei Euharistice, ci toți am pieri, până la unul, dacă n-ar sta, prin preoți, în mijlocul nostru, din belșug, Harul lui Dumnezeu ? (*Tratatul despre preoție*, Cartea a treia, cap. 4, în vol. *Despre preoție*, p. 63-64).

„Cea mai mare dintre faptele lui Iisus Hristos este instituirea Preoției !” (*Bogățiile oratorice*, p. 203).

*

* *

6. „Era măreț, fără îndoială, cultul vechi, mozaic, era măreață scena în care Profetul Ilie ne apărea chemând peste jertfă focul cerului și, în fața unui numeros popor, oferind, la rândul lui, o uriașă jertfă de credință ! Însă, ce este aceasta în comparație cu Jertfa divină, cu Noua Jertfă a Fiului lui Dumnezeu ce Se jertfește pe altar ? Iată preotul lui Hristos: el nu face să se coboare din cer un foc material, ci Duhul Sfânt este Cel ce vine la chemarea lui și plutește peste Jertfa cea mare. Rugăciunea lui este puternică..., iar Jertfa adusă prin slujirea lui „mântuiește lumea !” (*Bogățiile oratorice*, p. 205).

7. „Dacă Domnul a făcut să vorbească o asină, dacă El a dat binecuvântări duhovnicești prin mâinile unui ghicitor; dacă prin gura unui animal și prin limba necurată a lui Valaam (vezi *Numerii 22, 23-33*), El a făcut o minune în folosul evreilor, care (și ei) erau răi, cu atât mai mult pentru voi, a căror viață și purtare este bună, chiar când preoții ar fi răi și păcătoși, totuși Domnul va împlini și rugăciunea lor și (le) va trimite pe Duhul Său cel Sfânt. Nu sufletul curat și sfânt al preotului, sau propria lui curăție, atrage și face să Se coboare Duhul Sfânt în viața Bisericii, ci Harul lui Dumnezeu lucrează totul: „Așa că nimeni să nu se

laude cu oameni. Căci toate sunt ale voastre: fie Pavel, fie Apollo, fie Chefa, fie lumea, fie viața, fie moartea, fie cele de față, fie cele viitoare, toate sunt ale voastre. Iar voi sunteți ai lui Hristos, iar Hristos, al lui Dumnezeu” (*I Corinteni* 3, 21-23). Și, în sfârșit, tot ce are preotul în puterea sa este un dar care nu-i aparține decât lui Dumnezeu singur și, oricât de mare și de înaltă ar fi înțelepciunea omului, ea va fi totdeauna mai prejos de Harul lui Dumnezeu.” (*Comentar la Evanghelia după Ioan, Omilia, LXXXVI, 4, p. 462*).

- „Dar nimeni (dintre preoți, n.n.) să nu spună: „eu sunt de nimic și nevrednic de vreo considerație și deci să nu mi se dea nicio atenție!” Într-adevăr, așa este, toți suntem nevrednici, însă iconomia lui Dumnezeu este de a îngădui și pe cei nevrednici, pentru folosul celor mulți. Adu-ți aminte că Însuși Domnul a vorbit cu Cain pentru fratele lui, Abel, cu diavolul a vorbit, pentru Iov... și Caiafa a profetizat din cauza demnității lui de arhieru. Se zice, apoi, că și Aaron, tot din această cauză nu a fost atins de lepră, ci numai Miriam, sora lui, chiar dacă amândoi au clevetit pe fratele lor Moise...” (*Comentariile, sau Explicarea Epistolei către Coloseni, Omilia a III-a, p. 42*).

- „Harul lucrează și prin cei nevrednici, nu pentru ei, ci pentru cei ce urmează a se folosi de ei” (*Comentariile sau Explicarea Epistolei I către Tesaloniceni, Omilia a IX-a, p. 277*).

8. „Unde trăiește preotul ? Desigur, mai puțin pe pământ decât în ceruri. Care este comunitatea lui, dacă nu cea a îngerilor, ba mai mult, cea a lui Dumnezeu Însuși, cea a Duhului Sfânt, de care el nu se separă în niciuna din atribuțiile lui ? Unde este el, cu cine acționează el când oferă Jertfa divină ? Ce să mai zici încă de puterea cheilor ? ceea ce Dumnezeu n-a dat arhanghelilor, heruvimilor și serafimilor, a dat preotului: puterea de a lega și dezlega „oricâte, în cer și pe pământ” (*Matei 18, 18*). Ceea ce nu pot face nici cerul, nici pământul, poate preotul ! Puterile pământești au stăpânire peste viața trupească, preotul peste viața veșnică... peste suflet, care trăiește chiar anii lui Dumnezeu. Iar acest preot, care face sufletul să renască prin har, care-l înviază și care-l hrănește cu Dumnezeu în Sfânta Împărtășanie, este unul și același cu cel care-l pregătește pentru veșnicie, prin ungerea sfântă „ungându-l cu untdelemn în numele Domnului” (*Iacov 5, 14*). (*Bogățiile oratorice, p. 205*).

9. „Ceea ce nu putea face preoția veche, levitică, de la sine însăși, ceea ce nu putea face nicio putere omenească, poate face în schimb, cu un singur cuvânt, preotul Noului Testament, ca și chivernisitor al puterilor dumnezeiești, încredințate lui; cu un singur cuvânt el eliberează sufletele, smulgându-le din adâncul iadului și deschizându-le veșnica fericire a cerului. O minune ! Cele săvârșite de preot pe pământ, sunt desăvârșite și de Dumnezeu în cer...”

„Cât de mare și de puternică poate fi reputația unui om, căruia împăratul îi încredințează puterea de a-i condamna, sau de a-i ierta pe toți ? Ori, ce altceva a făcut Dumnezeu, decât numai să dea preoților Săi o putere asemănătoare,

sau mai curând, de mii de ori mai prețioasă și mai extinsă ?” (*Bogățiile oratorice*, p. 206).

10. „Preotul, ca unul care a fost învrednicit de o slujire atât de mare, trebuie să fie nu numai foarte curat, ci și foarte preceput și încercat în multe. Trebuie să cunoască viața în întregul ei, cel puțin la fel de bine ca și mireni, dar să fie detașat de viață, tot atât de mult ca și monahii care trăiesc în munți. Preotul trebuie să aibă neapărat legături cu bărbații care au soții și cresc copii, care au slugi și slujnice, cu bărbații foarte bogați, cu bărbații care fac politică, cu bărbații cu funcții înalte ș.a.m.d. Și, pentru că preotul trebuie să aibă legături cu oameni atât de feluriți, felurită trebuie să fie și purtarea lui față de ei... dar aceasta nu înseamnă ca el să devină viclean, lingușitor, fățarnic, ci liber în cuvânt și plin de îndrăzneală. Să știe să fie îngăduitor cu folos, când împrejurările o cer; să fie bun, dar și aspru. Nu trebuie să se poarte la fel cu toți credincioșii ! Că nici doctorii nu se folosesc de un singur leac pentru vindecarea bolnavilor și nici căpitaniii corăbiilor nu cunosc numai o singură cale în lupta cu vânturile. Dese vânturi și dese furtuni se năpustesc asupra corabiei Bisericii! Iar furtunile acestea nu o lovesc numai dinafară, ci se iscă și înăuntru. Din pricina aceasta preotul trebuie să se poarte cu credincioșii săi cu multă îngăduință, dar și cu deosebită luare-aminte !” (*Tratatul despre preoție, Cartea a VI-a*, cap. 4, în vol. *Despre preoție*, p. 139).

11. „Iubirea este condiția preoției ! Oare nu aceasta este condiția pe care i-o pune Iisus lui Petru (spre a-l repune în apostolat) ? „Petre, Mă iubești tu pe Mine ?” (*Ioan 21, 15-17*). Pentru a fi preot trebuie să iubești ! Trebuie să-L iubești pe Iisus Hristos „cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău !” (*Matei 22, 37*). Cum să ajungă cineva preot, dacă nu-L iubește pe Cel prin Care și cu Care este preot ? ...Însă iubirea care-l face pe preot să fie preot, trebuie să se extindă până la dimensiunile Trupului mistic al lui Hristos, la Biserică și să cuprindă în ea toată Biserica ! Cum să-L iubești pe Iisus Hristos, dacă nu iubești familia lui Iisus Hristos, oile din staulul Său, copiii casei Sale, sufletele pe care le-a iubit El Însuși, mai mult decât viața Sa ?” (*Bogățiile oratorice*, p. 203).

12. – „Duhul Sfânt a rânduie ca preoții, încă pe când sunt în trup, să aducă lui Dumnezeu aceeași slujbă pe care o aduc îngerii în ceruri. Pentru aceea preotul trebuie să fie atât de curat ca și cum ar sta chiar în cer, printre puterile îngerești” (*Tratatul despre preoție, Cartea a III-a*, cap. 4, în Vol. *Despre preoție*, p. 63).

13. – „Preoții din Legea Veche, ca și regii și proorocii, erau unși cu untdelemn (mir sfințit, cf. *Levitic 8, 12*) pentru că ungerea era simbolul iubirii de oameni a lui Dumnezeu. Din aceasta ei învățau că... Duhul vine în om prin milă, fiindcă Dumnezeu Se milostivește către oameni și este iubitor de oameni (Înțelepciunea lui *Solomon 11, 23-26*). De aceea erau unși cu untdelemn, pentru a arăta că preoția a fost dăruită din mila lui Dumnezeu; la fel și regii erau unși cu untdelemn... pentru că e propriu stăpânirii să fie milostivă. E ușor de înțeles că și lumea a fost

făcută de Dumnezeu din milostivire și deci, și noi trebuie să-L imităm pe Stăpânul nostru” (*Omilia la Epistola către Filipeni, Omilia a V-a*, p. 87-88).

14. – „Preotul trăiește în mijlocul curselor întinse din toate părțile, în calea virtuții sale. Ce prudență, ce atenție sporită, ce istețime de șarpe, ce măsură de limbaj, ce dibăcie și ce abilitate, adică ce tact deosebit îi este necesar în îndeplinirea slujbei sale !

Cel mai ades preotul este persecutat. El este prada preferată a oricărei răutăți omenești. Calomnii, injurii, atacuri nedrepte, adesea violențe și fapte de ocară; preotul trebuie să se aștepte la toate acestea, precum și la multe altele de acest fel. Dar ce va face el, cum va reacționa ? Va rămâne *miel răbdător*, sau se va face și el *lup*, în mijlocul lupilor răpitori ? Dacă preotul devine răzbunător și mândros, va pierde multe suflete și se va pierde și pe sine însuși...”

- „Ce de dușmani pentru preotul care stă în contact cu lumea și cu „spectacolele” pe care aceasta i le oferă permanent, prin continua imagine a viciului desfășurat zilnic sub ochii lui. Iar dacă la aceste provocări se mai adaugă una și mai grozavă: laudele și favorurile lumii, cum va scăpa el de o atât de îmbătătoare contagiere, sau infectare ? Pericolul de a deveni lumesc din pricina acestor relații, este pumnalul ucigaș al acceptării laudei lumești. Când preotul devine „om de lume”, este, în mod sigur, pierdut !

Și totuși, el este obligat să trăiască și să lucreze în și cu această lume, de care ar trebui să fugă ! Este mult mai amenințată și mai greu de apărat, în lume, sfințenia lui și a vieții lui, decât a unui călugăr, care trăiește în singurătatea și siguranța chiliei sale” (Vol. *Bogățiile oratorice*, p. 210-211).

ȘI TOTUȘI ...

15. „Din ce cauză s-a rânduie și i s-a îngăduie lui Petru să păcătuiească ? Și încă atât de grav ! Pentru că lui avea să i se încredințeze un popor foarte numeros și pentru ca nu cumva, din pricina firii sale aspre și a (eventualei) lipse de păcat, să fie neiertător cu frații lui. I-a fost rânduie să cadă în păcat pentru ca, cu gândul permanent la păcatul lui și la nevoia de iertare din partea Stăpânului, să ierte și el pe alții după rânduiala dumnezeiească. I-a fost îngăduie să păcătuiească tocmai aceluia căruia avea să i se încredințeze Biserica (cf. *Matei 16, 18*), unuia considerat a face parte dintre „stâlpii” Bisericii (*Galateni 2, 9*), lui Petru, unul din marii dascăli ai lumii, tocmai pentru ca iertarea lui să ajungă pricina iertării altora. Dar pentru ce spun eu asta ? Pentru că și noi, preoții, care stăm pe scaun și învățăm, suntem legați cu păcate. De aceea preoția n-a fost încredințată nici îngerilor, nici arhanghelilor – căci ei sunt fără de păcat – ca nu cumva din pricina sfințeniei lor necruțătoare față de păcat, să-i pedepsească pe păcătoșii din popor, ci s-a încredințat slujba aceasta unor oameni dintre ceilalți oameni, legați și ei de plăceri și de păcate, pentru ca în temeiul păcatelor proprii, preoții să fie mai blânzi cu cei căzuți în astfel de

păcate. Dacă preotul ar fi înger și ar afla pe cineva făcând desfrânare, îndată l-ar ucide, de vreme ce el însuși nu se poate face vinovat de așa ceva. De aceea, dacă îngerii ar fi avut puterea preoției, ei n-ar fi iertat, ci îndată ar fi osândit, pornindu-se cu urgie asupra celor păcătoși, pentru că în natura lor, ei nu sunt expuși unor asemenea păcate omenești. Din acest motiv, Dumnezeu a încredințat preoția oamenilor; astfel, fiind și el om și cunoscându-și din proprie experiență păcatele, preotul mijlocește iertarea pentru cei păcătoși și nu se pornește cu mânie împotriva lor, iar Biserica își împlinește și ea menirea ei” (*Cuvânt la Petru Apostolul și Ilie Proorocul*, I, în vol. *Predici la sărbători împărătești și cuvântări de laudă la sfinți*, p. 547 – 548).

CAPITOLUL II

CHIPUL PREOTULUI ADEVĂRAT DUPĂ FERICITUL IERONIM ¹¹⁰

Marii Dascăli ai lumii și Ierarhi – Sfinții Părinți ai Bisericii, au întocmit o seamă de tratate, mai mult ori mai puțin pretențioase, spre a pune în vedere oricui simțea chemarea către Preoție, care sunt îndatoririle unui slujitor al Altarului, care sunt virtuțile care să-i împodobească sufletul, dar și viciile de care să se ferească, precum și sublimitatea misiunii preoțești. Astfel, Sfinții Grigorie Teologul, Vasile cel Mare și Ioan Gură de Aur în Răsărit, Ambrozie și Grigorie cel Mare în Apus, ne-au lăsat minunate opere închinare slujirii preoțești, deseori tâlmăcite și comentate în publicistica noastră teologică. Mai puțin cunoscute, deși tot atât de inspirate pagini, ne-a dăruit și Fericitul Ieronim ¹¹¹, pagini care conțin înțelepte îndrumări ce până astăzi își păstrează valabilitatea, reprezentând în esență, un mic catehism pentru toți slujitorii Altarului. Corespondența sa era vastă – mai ales cea din perioada petrecută la Betleem ¹¹² – cuprinzând toate problemele de gândire și trăire preoțească și creștină, nu toretizând, ci plecând de la fapte și îndatoriri concrete, dar neuitând să înfierceze de asemenea orice atitudine necorespunzătoare a preoților nedemni. El făcea aceasta cu o uimitoare forță critică, față de care Molière și chiar Voltaire par de-a dreptul timizi și decenti. ¹¹³

Așadar, să urmărim îndrumările pastorale ale Fericitului Ieronim:

1. În concepția scriitorului latin, Preoția constituie o misiune de înaltă responsabilitate. E ceea ce rezultă – spune el – din chiar cuvântul grecesc „kliros” (în lat. „sors”), adică „lot”, sau „parte de moștenire”. De aici și termenul generic „cler”. De aceea, mai zice Fericitul Ieronim, clericii se numesc astfel, fie pentru că ei fac parte din lotul Domnului, fie pentru că Însuși Domnul este „parte” sau „moștenirea” lor. ¹¹⁵ Evident deci, că cel hărăzit a deveni „cleric”, trebuie recrutat pe baza unor alese însușiri. Dar nu întotdeauna conducătorii bisericești acordau importanța cuvenită acestui deziderat: „Mulți ridică biserici cu pereți și coloane de marmură lucitoare; cupolele strălucesc de aur, altarele

sunt pline de pietre scumpe... însă nu dau nicio atenție alegerii preoților ce vor sluji într-însele”.¹¹⁶

2. Ca dimensiuni, *Preoția este imensă și exclusivă*, iar cel ce a primit-o, trebuie să fie complet absorbit de ea și nicio altă preocupare sau îndeletnicire să nu-l mai poată distra: „Cel ce are pe Domnul – zice Ieronim, explicând cuvântul „cler” – nu mai poate avea nimic afară de Domnul... iar dacă ai aur, argint, moșii, mobile prețioase, Domnul nu primește a fi parte împreună cu aceste bunuri pământești... ci, despărțindu-te de toate acestea, Îl vei urma gol pe Cel ce gol S-a răstignit pe Cruce. De aceea... să nu cauți foloase materiale sub steagul lui Hristos...”¹¹⁷

Preotul care urmărește doar avantaje materiale se face de rușine în fața credincioșilor, care voiesc să vadă în păstorul lor pe „cel ce dă”, nu pe „cel care ia”. Cu atât mai mult, preotul care-și însușește ceva (fură) din ceea ce Biserica i-a încredințat spre administrare, săvârșește un grav sacrilegiu.¹¹⁸

3. Fiind o misiune cu un pronunțat caracter dumnezeiesc, Preoția impune celui ce a primit-o, o trăire perfect consecventă cu percepțiile evanghelice: „Faptele tale – zice Ieronim – să nu fie în contradicție cu vorbele tale... Minte, gura și mâinile unui preot creștin trebuie să lucreze mereu în cel mai perfect acord.”¹¹⁹

În continuare, povățuirile Fericitului Ieronim, adresate slujitorilor bisericești, merg până la amănunt, drept pentru care le vom și menționa aici (selectiv, bineînțeles), în ordinea în care le găsim în amintita sa „Epistolă către Nepoțian”¹²⁰

a). „Caută ca îmbrăcămintea ta să nu fie de culori extreme... Eleganța, ca și neglijența excesivă trebuie ocolite, căci una miroase a lux, iar alta a fățarnicie;

b). Să nu miroși niciodată a băutură! Pe preoții bețivi și Apostolul Pavel și Legea Veche îi condamnă;

c). Nu căuta înadins să se vorbească bine despre tine, ca nu cumva fiind pe placul oamenilor, să-L superi pe Domnul;

d). Ferește-te ca nu cumva limba sau urechea ta să fie plină de „puroi”, adică nici să bârfești pe alții, nici să ascuți pe alții bârfind... Ferește-te, deci, de clevetire, controlează-ți vorba... Nu încerca să te dezvinovățești, motivând că tu nu spui decât ce auzi de la alții, căci nimeni nu vorbește ceea ce nu-i place, iar clevetitorul, când va vedea că tu nu vrei să-l ascuți, va înceta a mai bârfi;

e). Nu căuta să afli secretele unei familii, pentru a le duce în altă casă... Trebuie să respectăm casele tuturor creștinilor ca și pe ale noastre... Să vadă toți că noi dorim mai degrabă a le fi mângâietori în nenorocirile lor, decât musafiri la petreceri;

f). Preotul care, fiind prea des invitat la masă (și) nu refuză niciodată, ajunge să fie disprețuit. Să nu cerem niciodată nimic, iar când suntem rugați să primim ceva, numai rareori să primim, căci „mai bine este a da, decât a lua”. Dealtfel, însuși cel care te roagă, după ce primești ceva, te prețuiește mai puțin și, lucru de mirare, dacă refuzi, te respectă mai mult.”

Ne oprim aici cu selecționarea îndrumărilor de conduită personală a preotului în lume, pentru a continua cu altele, de ordin profesional:

a). Lectura continuă a Sfintei Scripturi și rugăciunea, sunt două imperative cărora nu se poate sustrage niciun cleric: „Citește cât mai des Sfânta Scriptură – îndeamnă Fericitul Ieronim – mai bine zis, nu o lăsa niciodată din mână ! Învață tu însuși, ca să poți învăța și pe alții.”¹²¹ Iar în ceea ce privește rugăciunea, ea să fie făcută cu căldură și în taină, nu în public și în mod ostentativ, ca nu cumva laudele oamenilor „să taie drumul spre cer al rugăciunilor tale.”¹²²

b). În altă ordine de idei, deși se spunea că Ieronim n-a urcat vreodată treptele amvonului¹²³, totuși el aprecia în mod deosebit predica, stabilind chiar și anumite condiții pentru rostirea ei cu un real folos, ca de pildă:

- predica să fie conformă cu învățătura Bisericii¹²⁴ și argumentată cu citate din Sfânta Scriptură, iar nu rostită declamator, cu vorbe fără miez și fără rost: „Numai un bicisnic se apucă să explice ceea ce nu știe și, până să convingă pe alții că e savant, se convinge pe sine însuși că nu este...”¹²⁵

- predica nu trebuie să stârnească aplauzele ascultătorilor¹²⁶, ci edificarea lor. Nu cei ce aplaudă sunt aceia care înțeleg propovăduirea, ci aceia care o trăiesc până la lacrimi.

- predica să aibă un conținut dens, dar să fie rostită într-un limbaj simplu, fără „umflături” stilistice și cu toată convingerea.

Pe lângă îndatorirea de a-i învăța pe credincioși, preotului îi mai revine – afirmă Fericitul Ieronim – și rolul mult superior de a-i sfinți, prin oficierea Sfintelor Taine și, în mod special, prin Sfânta Euharistie: „Cine este mai bogat decât preotul, căci el poartă în panerul său Trupul Domnului și în paharul său Sângele Lui”¹²⁷, pe care le împărtășește apoi și celor pe care-i păstorește ?

Dealtfel, preotul trebuie să împlinească cu desăvârșită pietate toate ierurgiile, ajutându-i și pe această cale pe păstoriții săi să se apropie de Cerescul lor Părinte.¹²⁸ Nimic nu trebuie făcut în pripă și de asemenea, nimic nu trebuie neglijat: biserica, altarul și tot ceea ce ține de serviciul liturgic, să reflecte marea dragoste de Dumnezeu a celui ce slujește aici.

c). Preotul n-are voie să poarte dușmănie sau vreo supărare pe cineva, ci trebuie să-și iubească enoriașii, fără nicio deosebire, ca și pe fiii săi. Cât adevăr conține acest raționament, reiese cu prisosință din următorul îndemn ieronimian: „Viețuirea în lume nu-i dă preotului dreptul de a se lăsa copleșit, de păcatele lumii, ci trebuie să trăiască între oameni de parcă ar fi un monah ce a părăsit toate ale lumii.”¹²⁹

Încheiem prin a remarca faptul că Fericitul Ieronim, fiind el însuși preot, întotdeauna considera că Preoția nu poate fi întrecută de nimic în măreția ei, constituind distincția supremă ce se poate atribui unui slujitor bisericesc. De aceea el se ținea departe de toate celelalte cinstiri clericale, preferând să fie mereu un rătăcitor, sau un însingurat, fără alt titlu în Biserică, decât acela de

*preot al lui Iisus Hristos.*¹³⁰ Opiniile și îndemnurile sale sunt însă și astăzi la fel de valabile precum au fost și acum peste 1600 de ani în urmă. Alături de tratatele „despre preoție”, opere consacrate, aparținând marilor Părinți ai Bisericii, paginile pe care ni le-a lăsat Fericitul Părinte Ieronim, reprezintă și ele, așa cum am mai spus, un minunat ghid practic pentru toți cei care doresc să fie „preoți în veac, după rânduiala lui Melchisedec” (*Psalmul 109, 4; cf. Evrei 5, 6; 7, 17, 21*).

NOTE BIBLIOGRAFICE

108. Pr. Asist. Dr. Liviu Petcu, *Lumina Sfintelor Scripturi. Antologie tematică din opera Sfântului Ioan Gură de Aur, Vol. III, (0 – Z)*, Ed. Basilica, București, 2015, din p. 241 – 321; - Sfântul Ioan Gură de Aur, *Despre Preoție*, trad. din greaca veche de Pr. Dumitru Fecioru, cu o Introducere de Ierom. Policarp Pîrvuloiu, Ed. Basilica, 2015, din p. 106-127;

109. Mitropolit Nicolae Corneanu, *Studii Patristice. Aspecte din vechea literatură creștină. (Chipul preotului adevărat după Fericitul Ieronim)*, Timișoara, 1984, p. 261 -268;

110. *Idem*, Studii respectiv a apărut și în rev. „Mitropolia Olteniei”, nr. 1-2/1959, p. 24-31;

111. Cf. *Ibidem*, p. 262, Ieronim (347 - 419/420) a fost el însuși preot și în același timp monah. Om cu o vastă cultură și experiență de viață, cunoscător desăvârșit și profund trăitor al Evangheliei lui Hristos, el a devenit, chiar și atunci când s-a retras pustnicește la Betleem, „farul” lumii creștine din acea vreme;

112. Ieronim s-a stabilit (timp de aprox. 5 ani) la Betleem, spre a se perfecționa în învățarea limbii ebraice, în vederea realizării traducerii Vechiului Testament, direct din ebraica biblică, precum oarecând și celebrul traducător Achila (117-138) – cf. Nicolae Ciudin, *Studiul Vechiului Testament*, Ed. Credința noastră, București, 1997, p. 28;

113. Valery Larbaud, *Sous l'invocation de Saint Jérôme*, Paris, 1946, p. 18; F. Farrar, *Viața și operele Sfinților Părinți și învățători bisericești*, trad. de Episcop Nicodim Munteanu, t. III, M-tirea Neamțu, 1935, p. 59: „...Ieronim descrie (socotim în caricatură), haina lor (a preoților nedemni, n.n.) la modă, ignoranța lor grosolană, josnicia parazită, intrigile viclene, smerenia lor fățarnică și libertinajul scandalos. El face aceasta în chip iscusit și în același timp cu o tăioasă energie. Tablourile lui ne amintesc de „Tartuffe” al lui Molière și „Scrisorile provinciale” ale lui Pascal...”

114. Ieronim, *Epistola L II către Nepoțian*, 5, P.L. XXII, 531, trad. de G.J. Popescu-Zimnicea, *Eusebius Hieronymus: Două epistole pastorale: către Nepoțian și Rustic*, București, 1933, p. 23;

115. *Idem, ibidem*, p. 30;

116. *Ibidem*, p. 23-24;

117. *Ibidem*, p. 36;

118. *Ibidem*, p. 27;

119. *Ibidem*, p. 29 și urm.;

120. *Ibidem*, p. 27;

121. *Ibidem*, p. 34;

122. Cf. F. Farrar, *o.c.*, p. 44-45;

123. *Ieronim, o.c.*, 7, col. 533;

124. *Ibidem*, trad. de G.J. Popescu-Zimnicea, p. 28-29;

125. Pe vremea Fericitului Ieronim încă se obișnuia să se aplaude în biserică (cf. Mitropolit Nicolae Corneanu, *Fericitul Augustin ca predicator*, în rev. „Duh și Adevăr”, nr. 1-3/1946, p. 14);

126. Ieronim, *Epistola către Rustic*, trad. de G.J. Popescu-Zimnicea, p. 63;

127. *Ibidem*, p. 56; „În cântare, să nu cauți atât dulceața glasului, cât mai ales căldura inimii!”

128. J.P. Charpentier, *Letters choisies de Saint Jérôme*, Paris, 1900, p. XI;

129. Cf. Denys Gorce, *Lettres spirituelles de Saint Jérôme*, t. I, *La doctrine spirituelle*, 2-ème éd., Paris, 1932, p. 12.

130. *Ibidem*.